HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אלא דישון מזבח הפנימי מנלן. שהיה מניחו אצל מזבח החיצון ושיהו מועלין בו לאחר שבא עם תרומת הדשן: **והסיר את מוראתו בנותרה וגו' אל מקום הדשן אם אינו ענין.** למכתב אל מקום הדשן לדישון מזבח החיצון הא כתיב ביה דשן אחר דכתיב (ויקרא ו) והריח את הדשן תנהו ענין הא׳ אל מקום הדשן לדישון מזבח הפנימי והמנורה שם היה מקומו דמועלין בו בתרומת הדשן של מזבח החיצון המונח שם: **אימא אידי ואידי.** קרא לדישון מזבח החיצון מיירי והא דשנה עליו הכתוב והשליך וגו׳ כדי לקבוע לו מקום שתהא השלכת מוראת העוף אצל המזבח קדמה. ואכתי לא ידעינן דמתי מועלין בדישון מזבח הפנימי דהא לא כתיב ביה דישון כלל דהאי דכתיב ודשן את המזבח[ה] הוה בשעת מסעות קמיירי: **אם כן.** כדאמרת דלקבוע לו מקום הוא דאתא ת"כ לימא קרא והשליך אותו אצל המזבח קדמה ותו לא ומתילא ידענא דהיינו מקום הדשן דליף אצל אצל מזבח אצל המזבח ואיכא למימר דבתרוייהו בדישון מזבח החיצון קמיירי אלא מדאיצטריך למכתב בהאי דישון מזבח הפנימי מיירי דאם איתא דישון המנורה: **מתני׳ ר"ש אומר פוריס שלא הגיע וזמן מועלין בהן.** לפי שראוין למזבח [יז] כשיבוא שיגדילו: **גמ׳ בשלמא לר"ש.** דמחייב מעילה בשלא הגיע זמנן: **דתקפי מעמא.** בפרק אותו ואת בנו [יח]: **שהיה ר"ש אומר.** השוחט אותו ואת בנו קדשים בחוץ שני הרי הוא בלא תעשה [יט] (לאותו ואת בנו) ואין בו כרת שהיה ר"ש אומר כל הראוי לבוא לאחר זמן כגון זה שהוא ראוי לישחט למחר בפנים ושחטו בחוץ ה"ז עובר בלא תעשה ואין בו כרת לפי שאינו מתקבל בפנים לאיסור אותו ואת בנו ונהג נמי בקדשים (חולין דף עח.) והני תוריס נמי שהקדישן קודם זמנן הואיל ויהיו ראוין לאחר מכאן השתא נמי אית בהו מעילה: **אלא גרסינן.** מ"ק דאמר לא נהנין ולא מועלין מאי שנא ממחוסר זמן דבהמה דקי"ל שנכנס לדיר להתעשר כדאמרי׳ פרק מעשר בהמה (בכורות דף ט.) מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר דליף העברה העברה מבכור מה בכור קדוש לפני זמנו שהרי קדוש מרחם [יט] אף מחוסר זמן נמי שאינו בן שמונה קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו והני תוריס נמי ליקדשו קודם זמנן ולמעוטי בהו: **אמרי.** לא דמי מחוסר זמן דבהמה למחוסר זמן דעופות דהיינו טעמא דמחוסר זמן דבהמה קדוש מידי דהוה אבעל מום דבהמה דבר פדיון הוא [יז] דמיגו דחשיבא לאיש בה קדושה כשהיא בעלת מום אית בה קדושה נמי [יח] כשהיא מחוסר זמן אבל עופות דליכא למימר בהו האי מגו הואיל ואין המום פוסל בעופות דאין תמות וחכרות בעופות[ט] ואין לעופות פדיון הכי נמי אית בהו קדושה במחוסר זמן דעוף: **יאלו מידי מעילה דבר תורה.** דלא קדשי ה׳[כ] ניתנו דלא חזו לגבוה וקדושת דמים נמי אית בהו דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלביס[כא]: **ותיקשי לך מפני׳ דו.** אלא כי היכי דבמתני׳ לא אמרי׳ קדושה שבהן להיכן הלכה ה"ג לא [יט] אמר גבי קדשים שמתו הלכך יצאו מידי מעילה דבר תורה [כב] אבל בהא מודינא לך אע"ג דאמינא יצאו מידי מעילה דבר תורה מודינא דאיכא מעילה מדרבנן דאיכא בעלת מום ובמורין שלא הגיע זמנן ומשלם הקרן: **וקשיא לי.** [כג]אמורין [כד] דלרב חסדא דאמר וכי הלכה שבהן להיכן הלכה וכו׳ דמשמע דאיכא ליה דאית בהו קדושה ומי איכא מידי דמעיקרא אית בה מעילה כלל ולבסוף אית בהו מעילה דרבנן [כה] בשלמא היכא דהוה בה מעילה מעיקרא מדאורייתא כגון הני קדשים שמתו דאית בהו מעילה מדרבנן לבסוף אבל בתורין שלא הגיע זמנן דבשעת הקדש לא הוה בהו מעילה מדאורייתא דלא חזו בקדשי ה׳ מי אמרי׳ דליהוי בהון מעילה מדרבנן: **והא איכא דמעיקרא.** [כו] נכנס לדיר כדאמרינן לבסוף: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה לאו קושיא היא להא גבי המקין**

מזבח החיצון דכתיב ביה [1] ושמו אצל המזבח מזבח הפנימי מנלן אמר ר"א דאמר קרא [2] והסיר את מוראתו בנותצתה אם אינו ענין למזבח החיצון תנהו ענין למזבח הפנימי אימא אידי ואידי [ג] במזבח החיצון ולקבוע לו מקום א"כ לימא קרא אצל [3] המזבח מאי [1] הדשן דאפילו מזבח הפנימי [ד] מנורה מנלן דשן הדשן: **מתני׳** [ה]ר"ש אומר תורין שלא הגיע זמנן מועלין בהן בני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין בהן: **גמ׳** בשלמא ר׳ שמעון כדקתני טעמא [ו] שהיה ר"ש אומר כל הראוי [ז] לאחר זמן והקדישו בתוך זמנו הרי הוא בלא תעשה ואין בו כרת אלא רבנן מאי שנא ממחוסר זמן אמרי מחוסר זמן מידי דהוה אבעל מום [א]דבר פדיון הוא אבל הני עופות [ב]כיון דאין מום פוסל בעופות אין לעופות פדיון [ח] [ג]אמר עולא א"ר יוחנן [ד]קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה יתיב [ז] עולא וקאמר להא שמעתא א"ל רב [ג]חסדא מאן שמע לך ולר׳ יוחנן [ח] רבך [ז][וכי] קדושה שבהן להיכן הלכה א"ל [ט] תיקשי מתניתין תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין [י]הכא נמי נימא קדושה שבהן להיכן הלכה [יא] [ז]א"ל מודינא לך דאיכא מעילה מדרבנן וקשיא לי מי איכא מידי דמעיקרא [יב] לא אית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה ולא והא איכא דם דמעיקרא לית בה מעילה ולבסוף אית בה מעילה דתנן [ו]דם בתחלה אין מועלין בו יצא לנחל קדרון מועלין בו אמרי התם נמי איכא מעילה מעיקרא דאמר

ולקבוע לו מקום לדישון שהיא קדמה דבאידך קרא דומשו לא כתיב קדמה ולא הוה ידענא במזבח או במערב ומשני ת"ק לימא קרא אצל (אצל) כלומר למה לי דכתיב אל מזבח הדשן לא כתיב אלא אצל המזבח קדמה וחייתי למד בג"ש אצל אצל דדישון מזבח החיצון במקום שזורקין בו המורלה והעולה מאי מקום הדשן דאפילו מזבח הפנימי כלומר שגם קביעות מקום דישון מזבח הפנימי היה שם אצל מזבח החיצון: **מנורה מנלן.** דדישונה היה שם אצל המזבח [ט] דשן הדשן כלומר בג"ש דשן דשן נפקא לן ממזבח [יא]: **בשלמא לר"ש.** לכן מועלין בתורין שלא הגיע זמנן דקתני טעמא בפ׳ [יב] השוחט (זבחים דף קיב:) **גבי אותו ואת בנו** ומחוסר זמן [יג] הרי הוא בלא תעשה אם שחט בחוץ וכיון דאם שחטה בחוץ עובר בלא תעשה ת"כ השתי בענין שמועל בהם אלא לרבנן [יד] דאמרי דליכא לאו אם שחט בחוץ מ"ש ממחוסר זמן דמועלין בו קודם שיגיע מעיקרא הוה מצי למימר בשלמא לר"ש מידי דהוי אמחוסר זמן בלאו האי טעמא דאית בהו לא תעשה אלא בעי למימר טעמא דאתי שפיר אפילו במסקנא דמסיק מידי דהוה אבעל מום ומחלק בין מחוסר זמן לעופות וכה"ג פירשתי בפ"ק דשבת (דף ה:[טו]) **גבי בשלמא בן עזאי** [טז] מהלך בעומד דמי: **אבל גבי עופות** כיון דאין המום פוסל בעופות אין לעוף פדיון. לאו דוקא משום דאין [יז] פוסל דהא אפילו מחוסר אבר שפוסל בעופות ליתא בה פדיון כדמשמע במס׳ מנחות (דף ק:) שאין פדיון אלא לבהמה [יח]: **וכי** קדושה שבהן להיכן הלכה. כלומר קדושה שהיה להם קודם שמתו שהיה בהם מעילה מן התורה אמר עולא ומיקשי לך מתני׳ תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן לא נהנין ולא מועלין ומיירי אף בשהקדישן קודם שעבר זמנן ואמאי לימא קדושה שבה להיכן הלכה שהיה בהן קדושה [יט] ביוצים קודם שעבר זמנו [כא] למעילה בהו וה"ה דהוה מצי פריך ממשם חטאות המתות אמר ליה מודינא לך דאיכא מעילה דרבנן רב חסדא הדר ביה מקושייתו והכי קאמר מודינא לך דוודאי ליכא מעילה [כב] אלא מדרבנן כמו בקדשים שמתו והא דהוה (קהדר) קשה לי יוצים אפילו מעילה מדרבנן ליכא וקשיא לי מי איכא מידי כלומר

אם הוא אצל המזבח קדמה במקום: [ד] החיצון וכן משמע במתני׳ מדקאמר: [ה] הא של מזבח החיצון באותו מקום עצמו שקבוע דישון: [ו] וא"כ דהם במקום אחד ע"כ צ"ל דדישון מזבח הפנים דישון נמחק: [ז] חוץ למחנה ס"א במקום הוצאת הדשן של מזבח החיצון א"כ ודאי אפילו בדישון מזבח החיצון אין מועלין כדאמרינן לעיל כו׳: [ח] שם בדישון מזבח תי׳ אפילו ל"ש ואות ב׳ נמחק: [ט] החיצון וכדאמר לעיל שלשה בית הדשנים תיבות ובכאן גרס נמחק: [י] החיצון מועלין באותו מקום: [יא] לדישון אצל המזבח קדמה דאמר: [יב] קדמה אל מקום הדשן אם: [יג] ונוצה שישליכנה במקום תרומת הדשן ושם היה כגון זה שהוא ר׳ נמחק: [יד] אצל אצל ל"ל. תיבת מזבח נמחק ול"ש: [טו] במזבח אכן קשה למהר"ם דלא מצינו הדשן גבי מנורה ולפי שיטת הספר נראה דה"ק דשן הדשן כלומר א"כ לימא קרא דשן למאי הדשן ש"מ לרבות מנורה: [טז] זמן דקאמר הרי הוא כו׳ שחט חוץ אות ב׳ ל"ש: [יח] עזאי קסבר מהלך: [יט] דאין מום פוסל בעופות דהא: [כ] לבהמה אלא ה"ק שאין תורת מום בעופות שאם היה בהם תורת מום הייתי אומר דכיון דגלי פדיון גבי בהמה גלי נמי בעופות אבל השתא דאמר דאין בהם תורת מום א"כ הם חלוקים מבהמה ודוקא בבהמה גלי פדיון אבל לא בעופות: [כא] זמנו למעול בהו:

יז א מיי׳ פ"ז מהלכות איסורי מזבח הלכה י:
ב [מיי׳ פ"ג מהל׳ איסורי מזבח הל׳ ט]:
יח ג מיי׳ פ"ז מהלכות מעילה הלכה ח:

תורה אור השלם

1. וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ג
2. וְהֵסִיר אֶת מְרָאתוֹ בְּנַצֹּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל מְקוֹם הַדֶּשֶׁן: ויקרא ו טז

שיטה מקובצת

[א] ואידי למזבח החיצון אות ב׳ נמחק: [ב] אצל (אצל) מאי תיבת המזבח נמחק: [ג] הפנימי אשכחן מזבח הפנימי מנורה: [ד] מתני׳ תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעברו זמנן לא נהנין ולא מועלין ר׳ שמעון: [ה] הראוי לבא לאחר זמן מתיבת והקדישו עד תיבת הרי נמחק: [ו] פדיון אינו קדוש במחוסר זמן אמר: [ז] יתיב רבה גליון כן נמצא ברוב ספרים אבל בתוס׳ משמע דיתיב קאי אעולא וגרסי׳ על ר"י ורבך: [ח] יוחנן קדושה לפי הגירסא דלעיל רבה לא גרסי׳ הכא רבך: [ט] אמר ליה ותיקשי לך מתני׳: [י] מועלין בהן הכא: [יא] הלכה אלא מודינא על תיבות אמר ליה נרשם קו למעלה להורות כן לפ"ד ראוי למחקו זה לשון הרא"ש ז"ל א"ל רבה אע"ג דאמינא יצאו מידי מעילה דבר תורה מודינא לך דאיכא מעילה מדרבנן ומשלם הקרן לבד אפילו בתורין שלא הגיע זמנן וקשיא ליה לרב חסדא מי איכא מידי דמעיקרא לית בהו מעילה ולבסוף אית בהו מעילה מדרבנן אתורין קא קשיא ליה אי אמרת בשלמא היכא דהוי ביה מעילה מדאורייתא מעיקרא כגון הני קדשים שמתו שפיר כשבוב ברש"ר ד"ל: [יב] דמעיקרא. עי׳ תוס׳ מנחות (דף נב ע"ב) ד"ה גזרו: [יג] דשן כבתרומת הדשן: [יד] למזבח קרינן כשיגדלו הס"ד תיבת כשיבא נרשם עליו קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: [טו] תעשה דשוחט חוץ ואין תיבות דאותו ואת בנו נמחק: [טז] מרחם ורקב לאחר זמנו אף: [יז] הוא כתדנן כל הקדשים שקדם מומן להקדישן נפדין: [יח] נמי אפילו כשהוא: [יט] לא אמרי׳ גבי: [כ] דרב חסדא אות ל׳ ל"ש: [כא] דרבנן אי אמרת בשלמא: [כב] קודם שנתקבל בכלי כן לשון הרא"ש ז"ל: [כג] לן ולא קבעי מדישון כו׳ אלא ודאי קבעי מגלן כו׳ מקום לדישון מנורה אצל מזבח קדמה ודומיא דמנורה הויא בעי הכא לכך נראה לפרש כו׳ בעי מקביעות מקום דדישון מזבח הפנימי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ת"ל וכו׳ וכיון דכתיב ביה דשן דינו כבתרומת הדשן: (ב) ד"ה [מסקנא] דאמר וכי כל"ל (ותיבת מסקנא נמחק):

מוסף רש"י

הרי הוא בלא תעשה. הואיל ולאיון לאחר זמן יש בו בלא תעשה לשוחטן בחוץ (זבחים קיב:) הואיל ולאי לאחר זמן, ולאו דידיה מפרש בפרק בתרא דזבחים (קיד.) מלא תעשון ככל אשר אנחנו עושים וגו׳ (חולין פא.). יצאו מידי מעילה דבר תורה. משום דכתיב קדשי ה׳, וכיון דאמרו בלא חזו לקדשי ה׳ (לקמן טו.) אבל מדרבנן אית בהו מעילה (לעיל ב.). יצאו לנחל קדרון. כלה רש"י לעיל יא ב.

רבינו גרשום

אלא מזבח הפנימי מנין. דהוה ליה עבוד דישון כלל ושהיה מניחו אצל מזבח החיצון: אמר קרא והסיר את מוראתו וגו׳: אם אינו ענין דישון אל מקום הדשן הכא דיכול למימר והשליך אותה אצל המזבח ובהכי סגיא דידעי׳ דהיינו מקום הדשן תנהו ענין האי אל מקום הדשן לדישון של מזבח הפנימי וששם היה מקומו: אימא אידי ואידי. קראי בדשן של מזבח חיצון מיירי והאי דשנה עליו הכתוב משום דלקבוע לו מקום אתא דמקום השלכת מוראת העוף תהא אצל המזבח ואכתי לא ידעינן אי הוה ליה דישון אי לא וההוא קרא דכתיב ודשנו את המזבח ההוא בשעת מסעות קא מייריי: דהאי מצי

ליף מהכא א"כ הוא כדקאמרת דלקבוע לו מקום הוא לימא קרא והשליך אותו אצל המזבח ותו לא וממילא ידעינן דהיינו מקום הדשן דליף אצל מושמו אצל המזבח ואיכא למימר דתרוייהו במזבח החיצון קא מייריי אלא מדאצטריך למכתב בהאי קרא הדשן ש"מ בדישון של מזבח הפנימי קא מייריי: הדשן. מריבויא דה"א אתי דישון של מנורה: בשלמא לר׳ שמעון. דקא מחייב מעילה בלא הגיע זמנן: כדקתני טעמא שהיה ר׳ שמעון אומר. בפרק אותו ואת בנו השוחט אותו ואת בנו קדשים בחוץ שני הרי הוא בלא תעשה דשחוטי חוץ ואין כאן כרת: שהיה ר׳ שמעון אומר. כל הראוי לאחר זמן כגון זה שהוא ראוי לישחט למחר ושחטו בחוץ הרי הוא בלא תעשה ואין בו כרת דאינו מתקבל בפנים דאותו ואת בנו נוהג נמי בקדשים אף הכא נמי הני תורין שהקדישן קודם זמנן דלקמן מיחזי אית בהו מעילה השתא: אלא לרבנן. תנא קמא דאמר לא נהנין ולא מועלין: מאי שנא ממחוסר זמן. דבהמה דנכנס לדיר להתעשר כדאמרינן בפרק מעשר בהמה [בהלכה דהלקוח תניא ר׳ שמעון בן יהודה אמר משום ר׳ שמעון מחוסר זמן כו׳] נכנס לדיר להתעשר והרי הוא כבכור מה בכור קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו אף מחוסר זמן קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמן ומעשר יליף העברה העברה מבכור אף הני תורין נמי ליקדשו לפני זמנן ולמעוטי בהן: אמרינן. לא דמי מחוסר זמן דבהמה למחוסר זמן דעופות דהוה מידי דהוה אבעל מום דבהמה דבר פדיון הוא כדתנן כל הקדשים שקדם מומן להקדישן ונפדו דמיגו דחשיבא לאיש בה קדושה נמי אית בהו מעילה אבל עופות דליכא למימר בהו האי מגו הואיל ואין המום פוסל בעופות הכי נמי אין בהן קדושה במחוסר זמן: יצאו מידי מעילה דבר תורה. מודינא לך דאיכא מעילה מדרבנן. ומשלם הקרן בלבד אפילו בתורין שלא הגיע זמנן: וקשיא לי לרב חסדא מי איכא מידי. דמעיקרא לית בה מעילה לכל ולבסוף אית בה מעילה מדרבנן: כגון הני קדשים שמתו אי אמרת דאית בהו מעילה מדרבנן לבסוף שפיר אבל בתורין שלא הגיע זמנן דלא הוה בהון מעילה דאורייתא בשעת הקדש דהא לא חזו לקדשי ה׳ מי אמרי׳ דליהוי בהון מעילה מדרבנן: דם בתחלה.